

1. Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Dünyada bilinen ilk yazılı kanunları yapan Sümer kralı Urukagina Sümer kent devletlerinden Lagaş'ın hükümdarıdır.

**CEVAP: D**

2. Hunlar batıya Balamir liderliğinde göç etmişlerdir.

**CEVAP: B**

3. Tonyukuk Göktürk hükümdarı Bilge Kağan'ın tahta geçmesinde etkin rol oynamıştır.

**CEVAP: D**

4. İstanbul Emevilerde Muaviye ve Halife Süleyman, Abbasilerde de Halife Harun Reşid tarafından Müslüman Araplarca kuşatılmıştır.

**CEVAP: B**

5. Karahanlılar yukarıda verilenlerden ikili devlet teşkilatını uygulamaları ilk Türk-İslam devletlerinden farklılık arzeder.

**CEVAP: A**

6. Anadolu Selçuklularında ilk sigortacılık faaliyetleri I. İzzeddin Keykavus zamanında başlamıştır.

**CEVAP: C**

7. Verilen bilgilerin hepsi Fatih Sultan Mehmet devrinde gerçekleşmiştir.

**CEVAP: E**

8. Levni Osmanlı minyatürcülerindedir.

**CEVAP: C**

9. Cezayir, Tunus, batı ve orta Sudan, Madagaskar, Fas ve Çin Hindi'ni sömürgeleştiren devlet Fransa'dır.

**CEVAP: B**

10. Islahat Fermanı ile herkes kanun önünde eşit sayılmış ve din ve mezhep özgürlüğü tanınmıştır. Azınlıklara, okul açabilme, özel şirket ve banka kurabilme, İl Genel Meclislerine üye olabilme hakkı verilmiştir.

Ancak kur'a usulü askerlik azınlıklar için özel bir uygulama olmayıp onlara bedelli askerlik uygulaması getirilmiştir.

**CEVAP: A**

11. 21 Nisan 1919 günü İngiliz Amiral Calthorpe İstanbul hükümetine verdiği nota ile Samsun, Vezirköprü, Merzifon ve çevresinde çıkan karışıklıkların sona erdirilmesini istemiştir. İngilizler buradaki karışıklığın giderilmemesi durumunda Mondros'un 7. ve 24. maddeleri gereğince buraları işgal edilebileceklerini bildirmişlerdir. Ortaya çıkan bu yeni durum, Mustafa Kemal'in Anadolu'ya geçmesi için bir fırsat oluşturmuştur.

**CEVAP: C**

12. Ankara'da yeni meclisin niteliği üzerinde çalışmalar yapılırken İstanbul hükümeti de boş durmuyordu. 1 Mayıs 1920'de Nemrut Mustafa Paşa'nın başkanı olduğu "Birinci İdare-i Örfiye Divanı Harbi" (Birinci Sıkı Yönetim Mahkemesi), Mustafa Kemal Paşa, Kara Vasıf Bey, Ali Fuat Paşa, Alfred Rüstem Bey, Dr. Adnan Bey ve Halide Edip Hanım'ı gıyaben ölüme mahkûm etti.

**CEVAP: B**

13. Türk Medeni Kanunu ile yeni ve modern bir aile düzeni kurulmuştur. Ancak bu kanunda azınlıklara yönelik ayrıcalıklı bir durum söz konusu değildir.

**CEVAP: E**

14. Şanghay İşbirliği Örgütü'nün gözlemci devletleri, Hindistan, İran, Moğolistan ve Pakistan'dır.

**CEVAP: A**

15. Türk kelimesinin anlamları arasında göçebe anlamı bulunmaz. Nitekim Orhun kitabelerinde güç kuvvet olarak Çin kaynaklarında miğfer olarak Ziya Gökalp'e göre kanun sahibi olarak ve Kaşgarlı Mahmud'a göre olgunluk çağı olarak kullanılmıştır.

**CEVAP: E**

## ÖABT - Sosyal Bilgiler

16. Eğitimde ilk defa bursluluk sistemi Karahanlılar tarafından uygulanmıştır. Aynı zamanda bu yenilik fırsat eşitliğinin de kanıtıdır.  
**CEVAP: A**
17. Fütüvvet teşkilatı Türk İslam tarihinde esnaf örgütlenmesi olan ahilik teşkilatı üzerinde etkili olmuştur.  
**CEVAP: D**
18. El kitab-u muhtasar isimli eseriyle sıfırı Avrupa'ya ve Türk İslam dünyasına tanıtan bilim adamı harezmidir  
**CEVAP: A**
19. Osmanlı devletinde kişilerin askeri sınıfa geçişlerini gösteren belgeye tevki adı verilir. Mühimme toplantı kararları için berat atama işlemleri için adaletname yargı işlemleri için ve kanunname de yürütme işlemleri için kullanılır.  
**CEVAP: A**
20. Osmanlı devletinde nişancı kanunname hazırlar tuğra çeker iç ve dış yazışmaları türüdür ve toprak kayıtlarıyla ilgilenir.  
**CEVAP: C**
21. Almanyada Protestanlık mezhebi Agusburg Antlaşması ile resmen tanınmıştır.  
**CEVAP: A**
22. Mevsimlerin ve dönencelerin oluşması Dünya'nın eksen eğikliğinin ortaya çıkardığı bir durumdur.  
**CEVAP: C**
23. Soruda verilen kayaçlardan  
Kalsit → 3  
Korindon → 9  
Topaz → 8  
Talk → 1  
Ortoklaz → 6 Sertlik derecesine sahiptir.  
**CEVAP: B**
24. 1975 toprak taksonomine göre Çernezyom topraklar Mollisol toprak grubunda yer almaktadır.  
**CEVAP: B**

## Deneme Sınavı 2 - Çözümleri

25. Harita V numara ile gösterilen Kanada'nın batı kıyılarında ılıman okyanusal iklim görülmektedir.  
**CEVAP: E**
26. Antiklinallerin iki tarafındaki senklinalleri birbirine bağlayan yarma vadilere klüz adı verilir.  
**CEVAP: D**
27. Soruda önemli özellikleri verilen bilim insanı Batlamyus'tur.  
**CEVAP: E**
28. Kurakçıl bitkiler Kserofitler olarak tanımlanmaktadır.  
**CEVAP: C**
29. I. numaralı yer → İnkalar  
III. numaralı yer → Mısırlılar  
IV. numaralı yer → Hintliler  
V. numaralı yer → Çinliler  
tarafından kurulan ilk uygarlıklar iken II numaralı Avustralya için böyle bir durum söz konusu değildir.  
**CEVAP: B**
30. Harita II numaralı Çukurova düz olduğu için çiftliklere daha fazla rastlanır.  
**CEVAP A**
31. Soruda verilen akarsulardan Karasu Fırat'ın kolu şeklinde olacaktır. Diğer eşleştirmeler ise doğrudur.  
**CEVAP D**
32. Haritada önemli çıkarım yerleri verilen yeraltı kaynağı linyittir.  
**CEVAP A**
33. Bakü - Tiflis - Erzurum doğalgaz diğerleri ise petrol taşımacılığında kullanılmaktadır.  
**CEVAP: A**
34. Haritada II ve III numaralı alanlarda step bitki örtüsü yaygın olduğu için koyun yetiştiriciliği daha fazladır.  
**CEVAP: C**
35. Assos antik kenti Çanakkale'de bulunmaktadır. Soruda verilen diğer eşleştirmeler doğrudur.  
**CEVAP: A**

36. Soruda verilen adalar Endonezya'ya aittir.

**CEVAP: C**

37. Kişi hakları şunlardır; -yaşama hakkı, kişi hürriyeti ve güvenliği, konut dokunulmazlığı, yerleşme ve seyahat hürriyeti, din ve vicdan hürriyeti, düşünce hürriyeti, bilim ve sanat hürriyeti, basın hürriyeti, toplantı hak ve hürriyeti, mülkiyet hakkı

Sosyal ve ekonomik haklar ise şunlardır; Ailenin korunması, çocuk hakları, eğitim ve öğretim hakkı, gençliğin korunması, sağlık hakkı, konut hakkı, sosyal güvenlik hakları, çalışma ve sözleşme hürriyeti, ücrette adalet sağlanması

Bu nedenle "sağlık hakkı" temel hak ve özgürlükler çerçevesinde kişi hakları arasında değil sosyal ve ekonomik haklar arasında gösterilir.

**CEVAP: A**

38. **Yokluk:** Bir hukuki işlemin kurucu unsurlarının eksik olmasıdır.

**Tazminat:** Haksız bir şekilde başkalarına verilen zararın ödenmesidir.

**Cebri icra:** Borçlu olan bir kişinin yükümlülüklerin yerine getirmedeği durumda bunun devlet eliyle gerçekleştirilmesidir.

**Geçersizlik:** Bir işlemin hukukun ön gördüğü şekil ve şartlara uyulmaması durumunda hukuk düzeninde karşılaştığı yaptırımdır.

**İptal:** Hukuk kurallarına aykırı yapılmış olan bir idari işlemin yargı kararıyla ortadan kaldırılmasıdır.

**CEVAP: C**

39. Bireycilik, bireyin haklarını toplumun haklarından üstün gören ve her türlü değer bireylerden geldiğine inanan, toplumsal hayatta bireyi her şeyden üstün tutan siyaset ve toplum görüşünü ifade etmektedir. Liberalizm, bireylerin siyasal özgürlüğünü savunur. Liberalizm için en uygun araç herhangi bir baskı ve zorun bulunmadığı gönüllü işbirliği ve özgürlük ortamıdır. İdeal olan sorumlu bireyler arasında özgürce tartışmaya dayalı fikir birliğidir. Çoğunluğa boyun eğmeden fikir birliğini sağlamaktır.

**CEVAP: B**

40. **Kadro partilerin özellikleri şunlardır:**

- Aristokrasi ve burjuvazi "arasındaki mücadele sonucunda, çağdaş siyasal gelişmelerin ilk evrelerinde ortaya çıkmışlardır.
- Temel örgüt birimleri 'komite'lerdir.
- Komitelerin sayısı azdır.
- Komiteler daha çok sadece merkezî bölgelerde bulunur.
- Etkinlikleri sadece seçim dönemleriyle sınırlıdır ve bu etkinlikler sadece siyasal nitelikli faaliyetler olup sosyal yaşantıyı içermezler.
- Üyelerin partiye bağlılıkları ya da partiyle özdeşleşme duyguları zayıftır.
- Parti genel merkezi ile meclis grubu ve yerel birimler arasındaki bağlantı zayıftır.
- Üyeleri seçkin ve zengin kişilerden (üst tabakalardan) oluşur.
- Parti, gücünü üyelerden gelen yüksek oranda aidatlar ve bağışlarla sağlar.
- Genel merkezin örgüt üzerinde otoritesi yoktur. (üyeler konumlarından ötürü bir otorite tarafından yönlendirilmekten hoşlanmazlar).
- Partinin meclis grubu, meclis dışı örgütlerden daha ağırlıklıdır

**CEVAP: E**

41. **Jean Jacques Rousseau:** Toplum Sözleşmesi (1712-1778)

- Uygarlığa mülkiyetin doğa durumundaki eşitliği bozmasıyla geçilir.
- Doğa durumundaki özgürlüklerden vazgeçmeden ve uygar toplumdaki kavgalara son verecek yönetim altında birleşme "genel irade"dir.

**CEVAP: D**

42. **Devletin beş anahtar özelliği vardır;**

- Devlet egemendir.
- Sivil toplumun "özel" kurumlarına karşılık, devlet kurumları "kamusal" olarak tanınır.
- Devlet bir meşrulaştırma uygulamasıdır.
- Devlet bir hükmetme aracıdır.
- Devlet ülkesel bir birliktir.

**CEVAP: B**

## ÖABT - Sosyal Bilgiler

43. Pergamon, günümüzde İzmir iline bağlı Bergama ilçesinin merkezinin yerinde kurulu antik kentin adıdır. Pergamon, eski çağlarda Misya bölgesinin önemli merkezlerinden biriydi. MÖ 282-133 arasında da Pergamon Krallığı'nın başkentiydi. Pergamon adı, bir söylence kahramanı olan Pergamos'tan gelir. Pergamos'un, Teuthrania kralını öldürdükten sonra kenti ele geçirdiği ve kendi adını verdiği sanılır. Başka bir söylenceye göre de Teuthrania Kralı Grynos savaşta Pergamos'tan yardım istemiş, zaferden sonra iki kent kurdurarak birine onun onuruna Pergamon, ötekine de Gryneion adını vermiştir.

Eski kentin kalıntılarını, 1870'lerde Batı Anadolu'da demiryolu döşenmesinde çalışan Alman mühendis Carl Humann buldu. Pergamon'da ilk araştırma ve kazı çalışmalarına da 1878'de başlandı. Kazılar ve onarım çalışmaları günümüzde de sürmektedir.

2011'de UNESCO tarafından Dünya Mirası Geçici Listesi'ne dahil edilen[1] Pergamon, 2014'te ise Dünya Mirası olarak tescil edildi.

**CEVAP: B**

44. Cumhuriyet döneminde arkeolojik kazılar yoğunluk kazanmaya başladı. 1931'de Türk Tarih Kurumu, 1934'te İstanbul Üniversitesi'ne bağlı Türk Arkeoloji Enstitüsü, iki yıl sonra da Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi kuruldu. 1933'te Türk Tarih Kurumu adına ilk kazılar, Hamit Zübeyr Koşay başkanlığında Ahlatlıbel'de yapıldı. 1935'te Koşay ve Remzi Oğuz Arık Alacahöyük kazılarına başladılar

**CEVAP: C**

45. Kuramın öncüsü Ruth F. Benedict hem kültürlerde ve hem de bireyin ruh hallerinde karşılık bulan ortak tema ve başa çıkma yollarının var olduğunu öne sürmüştü. Dolayısıyla kültürleri benimsenen bu başa çıkma yolları üzerinden tanımlamak ve sınıflandırmak mümkündü. Kültürün iç tutarlılığı, ancak bireyin sorunlarla basa çıkma kapasitesini yükselttiği ölçüde sürdürülebilen bir konuydu. Sorunlu kültür öğeleri iç tutarlılık doğrultusunda, zamanla ya değişerek ya da başka bir biçime dönüşerek var olabilmekteydi.

**CEVAP: A**

## Deneme Sınavı 2 - Çözümleri

46. Varlığı idea (düşünce) olarak kabul edenlere göre varlık bir idea, ruh, düşünce, kavram veya zihinsel, manevi bir varlıktır. İdealist düşünürlerdir. Bu düşünürler aynı zamanda realisttirler; çünkü onlar insan zihnine bağımlı da olsa bir varlık olduğunu kabul ederler. Bu varlığın maddi değil; zihinsel, soyut ve kavramsal olduğunu ileri sürerler. Felsefe tarihinde varlığı düşünce olarak kabul eden filozoflar Platon, Aristoteles, Farabi, Berkeley ve Hegel'dir.

**CEVAP: D**

47. **Entüsiyonizm (Sezgiçilik):** Sezgiyi bilginin özelliklerinde felsefe bilgisinin temeli olarak gören görüşlere sezgiçilik adı verilir. Sezgiçi görüşün temsilcileri, sezginin nesnesini doğrudan doğruya aracısız kavrayan bir bilme yetisi olduğunu düşünürler. H.Bergsona göre hayat süreden ibarettir. Aralıksız bir oluşturma, parçalanmayacak bir bütündür. Zeka bu hayatın bilgisini vermez. Sürmekte olan hayatın bilgisini sezgiyle kavrayabiliriz demektir. Gazali ise bu sezgi gücünü "Kalp gözü" olarak ifade eder. Tanrı'dan insanın kalbine gelen bir nur ve sezgidir ki, gerçeğin bilgisini verir. Kalp gözünü kullanabilmek için insanın ruhunu maddi haz ve tutkularından kurtarması gerekir.

**CEVAP: D**

### 48. Toplumsal İlişki Çeşitleri

1. Niteliklerine göre: İkiye ayrılır.

- a) **Birincil İlişkiler:** Duygusallığın hâkim olduğu, ilişkilerin samimi ve yüz yüze olduğu ve etkileşimin güçlü olduğu ilişkililerdir. Uzun süreli ilişkililerdir. İlişkilerde yazılı kurallar yoktur. Biz duygusu hâkimdir. Çıkar ilişkisi yoktur. Küçük gruplarda görülür: aile, akrabalık, dostluk, komşuluk, köy gibi gruplarda bu ilişki türü görülür.
- b) **İkincil İlişkiler:** Duygusallık yerine akılcılığın hâkim olduğu ve ilişkilerin resmîyetlik kazandığı ilişkililerdir. Etkileşim zayıftır, ilişkiler daha kısa sürelidir. Biz duygusu yerine ben duygusu hâkimdir. Çıkar ilişkisine dayalıdır. Büyük gruplarda görülür. Bankalarda, orduda, sendikalarda görülen ilişkiler buna örnektir.

A, B, C, D seçenekleri ikincil ilişkilerin özellikleri arasında gösterilirken, E seçeneği birincil ilişkilerin özelliğidir.

**CEVAP: E**

49. Toplumsal çözümlenin nedenleri şunlardır;

- Tabakalar arasında büyük farklılaşma
- Temel hak ve özgürlüklerin kısıtlanması
- Demokratik kurumsallaşma yetersizliği
- Milli birlik bilincinin zayıflaması
- Örgütlenme (kurum, kuruluş gibi) yetersizliği

**CEVAP: B**

50. Toplumda bireylerin nasıl davranmaları gerektiğini düzenleyen ve yaptırım gücü olan kurallar sistemine toplumsal norm denir. Normlar ikiye ayrılır:

- a) **Yazılı (resmi) normlar:** Yasa, tüzük, yönetmelik vb. yazılı normlara örnektir. Yazılı normlar devlet tarafından uygulanır ve yaptırım gücü yüksektir.
- b) **Yazısız (resmi olmayan) normlar:** Örf, adet, gelenek, görenek, vb. yazılı olmayan normlardır. Toplumda genel bir uygulama olarak herkesçe bilinir ve uymayanlar toplum tarafından cezalandırılır (kınama, dışlanma, ayıplanma vb.). Mesela; büyüklere karşı saygılı olmak, komşu hakkını gözetmek, yalan söylememek vb.

**CEVAP: A**

51. Shiller de, 'sanatın kaynağı oyundur' demekten ziyade gerçek estetik dünyanın oyun dünyası olduğunu, insanın sadece oyunda gerçek insan olduğunu, özgür davranmanın, hayal gücünü gerçekleştirmeye çalışmanın orada mümkün olduğunu ve bu faaliyetin sanata yakın olduğunu anlatır. Ancak başlangıçta kendiliğinden ve tamamen özgürce olan oyun faaliyetinin zamanla durulduğu, bir takım kurallara bağlandığı, iyice sembolize edildiği görülür. Oyun kısa sürede gerek ritmik hareketleriyle gerek müzik ve giysileriyle taklidin etkisine girer. Oyun içgüdüğü taklit tarafından kontrol edilmeye başlanır. Ama oyun faaliyeti daha sonra gerek dans, müzikte gerekse plastik sanatlarda ve resimde görüldüğü gibi, diğer sanatsal çalışmaların kaynağını oluşturmuştur. B. Croce, "Sanat, oyun değilse de o türden bir faaliyettir" demektir. Çünkü sanatın özü ve amacı oyundan oldukça farklıdır. Sanat yalnız taklit etmez; değiştirir ve yaratır. Bu değiştiricilik ve yaratıcılığın arkasında o çok takdir edilen sanatçı özgürlüğü vardır.

Oysa "Sanat, insanın iç dünyasının eseridir ve büyük ölçüde bireyseldir." Anlayışı yaratıcılık kuramı ile açıklanır.

**CEVAP: E**

52. "İletişim geri alınamaz", bir kez söylenen artık söylenmemiş sayılmaz", yalnızca değiştirilebilir." deyişi; sözel iletişimin önemini, sözel iletişime gösterilmesi gereken özenin bir anlatımıdır.

**CEVAP: B**

53. - Seçilen bir meslek sahibiyle röportaj yapma  
- Ülkemizin UNESCO Dünya Miras listesindeki "Doğal ve Tarihi Varlıkları" kitapçığı hazırlama  
- Bağımsızlık sembollerimiz kitapçığı hazırlama  
- Teknolojik ürünlerin fayda ve zararları "Konuyla ilgili bir kompozisyon hazırlama" proje çalışması içinde yer almamaktadır.

**CEVAP: D**

54. • Sosyal bilgilerle ilgili en büyük bilgiyi üreten kuruluş ABD ulusal Sosyal Bilgiler Konseyi (NCS-S)'dir.  
• Sosyal bilgiler kendi bilgisini kendisi üretmediğinden dolayı bir çalışma alanıdır (disiplin değildir).  
• Dünya da ilk kez sosyal bilgiler adıyla bir dersin ilk ve ortaokullarda okutulmasını öneren Fransız düşünür Condorcet'tir.  
• Sosyal bilgiler geniş alan tasarımı dayalı olarak hazırlanan konu ve disiplin tasarımlarına göre değişkenlik gösteren bir çalışma alanıdır.  
• Sosyal bilgiler dersinde en popüler edebi ürünler hikayelerdir (Tarihi, coğrafi, sosyolojik psikolojik vb. olabilir.)  
• Sosyal bilgiler kavramının Türkiye'de günümüze kadar en kapsamlı tanımı 2005 yılında yapılmıştır.

**CEVAP: B**

55. Sosyal bilimlerde çok değişkenli analiz yöntemini fiilen ilk defa uygulayan bilim insanı Durkheim'dir. Temel ilkesi "sosyal olgular bir nesne gibi ele alınmalıdır" olmuştur.

Sosyal olayların açıklanmasında "Bir toplumsal olgunun nedeni bir bakışta toplumsal olguda aranmalıdır" kuralını getirmiştir.

Sosyal bilimlerde neden sonuç ilişkisine bağlı yansıma tabloları oluşturmuştur.

Nesnellik ilkesinden hareketle "aynı neden her zaman aynı şartlar altında aynı sonucu doğurur" kuralını formülize etmiştir.

Başlıca eserleri, Sosyoloji incelemesi, Din hayatının ibtidai şekilleridir.

**CEVAP: A**

## ÖABT - Sosyal Bilgiler

56. En çok beyin göçü veren ülkeler; Hindistan, Pakistan, Çin, Filipinler, Cezayir, Fas, Tunus, İran, Nijarya, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri

En çok beyin göçü alan ülkeler; ABD, Kanada, Avustralya, Güney Afrika Cumhuriyeti, Almanya, Fransa, İngiltere, İsveç, Norveç

**CEVAP: B**

### 57. Nüfus artışının olumsuz sonuçları

- İşsizlik artar
- Kalkınma hızı düşer
- Kişi başına düşen milli gelir azalır
- Tasarruflar azalır
- Tüketim artar
- İç ve dış göçler artar
- Temel ihtiyaçların karşılanması zorlaşır
- İhracat azalır
- Demografik yatırımlar artar. (Bu nedenle sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.)
- Çevre kirlenmesi artar
- Belediye hizmetleri zorlaşır

### Nüfus artışının olumlu sonuçları

- Üretim artar
- Vergi gelirleri artar
- Mal ve hizmetlere talep artar
- Yeni endüstri dalları doğar
- İşçi ücretleri ucuzlar
- İhracatta rekabet kolaylaşır.

**CEVAP: D**

58. Sadece ekonomik tercihlerinde değil günlük yaşamlarında da insanlar bir şeyi yapıp yapmamaktan ziyade ne kadar yapacakları konusunda kararlar almaktadırlar. Bu tür kararlarda optimal karara varılabilmesi için de marjinal analize gerek duyulur. Ek maliyeti karşılığında ne kadar ek fayda sağlanacağı konusunda bir analiz yapılır.

**CEVAP: C**

## Deneme Sınavı 2 - Çözümleri

59. Rasathanelerde Güneş, Ay ve bazı gezegenlerin gözlemleri, daimî bir şekilde, bütün bir yıl boyunca her gün yapılıyordu. Bu tür bir gözlem Batı'da ancak XVI. yüzyılda başlamıştır.

Gelişmiş bir örnek olarak Merâğa Rasathanesi İlhânî hükümdarlarından Hülâgû Han tarafından bugün İran topraklarının içinde bulunan Merâğa şehrinde 1259'da kurularak yönetimi, dönemin ünlü bilgini Nasîrüddin-i Tûsî'ye verilmiştir. Gözlemevî olmasının yanında, astronomi ve matematik dersleri verilen merkezin dört yüz bin cilt eserden oluşan zengin bir kütüphanesi olduğu bilinmektedir. Rasathanedeki çalışmalar vakıf gelirleriyle destekleniyordu. Burada çeşitli gözlemler yapılarak Zîc-i İlhânî oluşturulmuştur. Rasathanede yabancı öğrenciler de eğitim görüyordu. 60 yıl kadar hizmet vermiş olan bu rasathane, daha sonra kurulanlara örnek teşkil etmiştir. XV. yüzyılda Uluğ Bey tarafından kurulan Semerkant Rasathanesi ve III. Murat tarafından 1575 yılında kurdurulan İstanbul Rasathanesi de oldukça ünlüdür.

**CEVAP: A**

60. Biruni, Orta Asya'da tarihi bir bölge olan Harezmi'de doğdu. Harezmi'de Afrigoğulları (Âl-i Irak) hanedanı tarafından korundu, sarayda matematik ve astroloji eğitimi aldı. Buradaki hocaları İbn-i Irak ve Abdussamed bin Hakîm'dir. Bu dönemde daha 17 yaşındayken ilk kitabını yazdı. Harezmi, Me'mûnîler hanedanının yönetimine girince Bîrûnî de İran'a giderek bir süre burada yaşadı. Daha sonra ise Ziyâîler tarafından korunmaya başlandı. El Âsâr'ul Bâkiye adlı kitabını Ziyâîlerin sarayında yazmıştır. İki yıl da burada çalıştıktan sonra memleketine geri döndü ve Ebu'l Vefâ ile gökbilim ve astroloji üzerine çalışmaya başladı.

**CEVAP: C**

61. Yenilenen 2018 yılında sosyal bilgiler programında yer alan değerler şunlardır;

1. Adalet
2. Aile birliğine önem verme
3. Bağımsızlık
4. Barış
5. Bilimsellik
6. Çalışkanlık
7. Dayanışma
8. Duyarlılık
9. Dürüstlük
10. Estetik
11. Eşitlik
12. Özgürlük
13. Saygı
14. Sevgi
15. Sorumluluk
16. Tasarruf
17. Vatansızlık
18. Yardımseverlik

CEVAP: B

62. "Göreceli Mekan Algısı" sorunun doğru cevabıdır. Zamanında önemli bir tarihi mekanın zamanla önemini yitirmesi, şekil değiştirmesidir. Burada da Uruk'un tarihteki öneminden bahsedilmiş fakat günümüzde gözde bir mekan olmadığına vurgu yapılmıştır.

CEVAP: B

63. Eleştirel düşünme bireyin var olan bir durumu belirlenmiş ölçütlerle göre irdelemesi, sorgulaması, muhakeme etmesi ve mantıklı çıkarımlarda bulunmasıdır. "Yaşadığı çevredeki afetlerin ve çevre sorunlarının oluşum nedenlerini sorgular." Kazanımı eleştirel düşünme becerisi ile açıklanır.

CEVAP: A

64. **Nekroloji:** Ünlü bir kişinin ölümünden hemen sonraki günlerde genellikle gazete ve dergilerde yakın çevresinde yer alan kişiler tarafından onun üstün nitelikleri, başarıları, ahlakı, eserleri gibi özelliklerinin anı üslûbuyla anlatıldığı biyografik türdür.

**Monografi:** Bilimsel alanlarda özel bir konu, sorun ya da kişi üzerine yazılmış, kendi başına bir bütün oluşturan kitaplara verilen isimdir.

**Otantik Biyografi:** Bireyin hayatıyla ilgili tamamen doğru ve gerçek bilgilere dayalı olarak yazılan biyografidir.

**Kurgusal Biyografiler:** Gerçek olan bir hayat hikayesine kurgusal anlatım tekniklerinin eklenmesi ile oluşturulan biyografilerdir. Yazar bu tür biyografilerde hayal gücünü kullanarak esere konuşmalar, mekanlar, kişiler vb. ekleyebilir.

**Portre:** Bir kimseyi karakteristik özellikleriyle okuyucuya tanıtmak amacıyla yazılan edebî yazılardır.

CEVAP: D

65. Bilinenden bilinmeyene ilkesi, öğrenme-öğretme sürecinde yeni öğretilen bilgi ve becerilerin daha önce öğrenilen bilgi ve becerilerden hareket edilerek öğretilmesidir.

Soruda Kezban Öğretmen yeni konuya geçmeden önce öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyini dikkate alarak bilinenden-bilinmeyene doğru hareket etmiştir.

CEVAP: B

66. Historizm, bütün olayları, başarıları ve değerleri, içinde doğdukları tarihsel durumlardan ve tarihsel koşullardan yola çıkarak anlamaya çalışan, giderek bu olayların nesnel içeriklerinin ve bugünkü anlamlarının açıklanmasını da ancak bu geçmişe bakış içinde elde edeceğine inanan düşüncedir.

CEVAP: D

67. - Mehmet Akif Ersoy ile ilgili tarihsel bir canlandırma,  
- Kurtuluş savaşı ile ilgili bir olay anlatılarak empati çalışması,  
- İstiklal Marşı'nın söylenmesi,  
- İstiklal Marşı'nın şiir şeklinde okunması,  
- Mehmet Akif Ersoy ile ilgili tarihsel bir canlandırma, Kinestetik  
- Kurtuluş savaşı ile ilgili bir olay anlatılarak empati çalışması, Özedönük  
- İstiklal Marşı'nın söylenmesi, Ritmik  
- İstiklal Marşı'nın şiir şeklinde okunması, Sözel

CEVAP : A

**68. Sosyal bilim olarak sosyal bilgiler öğretiminde;**

- Sosyal bilimlere ait bilgi, beceri ve değerlerin kazanılmasının etkili vatandaşlık için en iyi hazırlık olduğu varsayımına dayanan yaklaşımdır.
- Bu yaklaşıma göre öğrenciler sosyal bilimlerin yapısı ile ilgili bilgi toplama ve yorumlama süreçlerini öğrenmelidir.
- Bu yaklaşımda kullanılan strateji araştırma inceleme stratejisi ve buluş yoluyla öğrenme stratejisidir.
- Bu yaklaşımda tümevarım ve tümdengelim düşünme yolları birlikte kullanılır.
- İlerlemecilik eğitim felsefesine dayanır.
- Öğrenci aktif öğretmen pasiftir.
- Yaklaşımın içeriği sosyal bilimlerin hem ayrı ayrı hem de sosyal disiplinlerin bir bütün halinde verilmesinden oluşur.

D seçeneği sosyal bilim olarak sosyal bilgiler ile ilgili iken, A, B, C ve E seçenekleri yansıtma- inceleme olarak sosyal bilgiler öğretimi ile açıklanır.

**CEVAP: D**

**69.** Analoji, bir bilişsel yaklaşım, akıl yürütme metodu, eğitim yöntemi olarak birçok kaynaktan geçerken, ilk kullanıldığı yerlerden biri olarak tarihin en eski yazılı destanı olan Gılgamış Destanı'nda görülür. "Gılgamış, beni dinle ve bana öğüt ver! Dağdan bir adam geldi. Bu, ülkenin en güçlü adamıdır. Gökten inen yoğun cevhere benzer; gücü büyüktür." Analogiler özellikle öğrencinin bildiği bilgilerden hedef bilgilere doğru bağlantıların kurulmak istendiği durumlarda kavramsal değişimi sağlayan etkili yollardan biridir.

**CEVAP: A**

**70.** "Konum ile ilgili kavramları kullanarak kıtaların, okyanusların ve ülkemizin coğrafi konumunu tanımlar.

- Türkiye'nin temel fiziki coğrafya özelliklerinden yer şekillerini, iklim özelliklerini ve bitki örtüsünü ilgili haritalar üzerinde inceler.
- Türkiye'nin temel beşerî coğrafya özelliklerini ilgili haritalar üzerinde gösterir.
- Dünyanın farklı doğal ortamlarındaki insan yaşantılarından yola çıkarak iklim özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur. Kazanımları "İnsanlar, yerler ve çevreler" öğrenme alanı ile ilgilidir,

"Sosyal bilimlerdeki çalışma ve bulgulardan hareketle sosyal bilimlerin toplum hayatına etkisine örnekler verir." Kazanımı ise "Bilim, teknoloji ve toplum" öğrenme alanı ile ilgilidir.

**CEVAP: C**

**71.** İpucu, anlamayı ve hatırlamayı kolaylaştıran iletilerdir. Bu amaçla soru sorma, örnek verme, ses tonunu kullanma, harita - resim - fotoğraf kullanma, öykü - fıkraya - örnek - olay anlatma gibi etkinlikler anlamayı ve hatırlamayı kolaylaştırdığı için ipucu görevini yerine getirirler.

**CEVAP: D**

**72.** Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin; "Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli ve saygın olduğuna inanmaları" ön plandadır.

Bu nedenle "Çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve toplumsal yaşamda önemli mesleğe yönelmeleri gerektiğinin farkına varmaları" ifadesine ulaşamayız.

**CEVAP: B**

**73.** Sosyal bilgiler dersi yenilenen programda yer alan okuryazarlık alanları şunlardır;

1. Çevre okuryazarlığı
2. Dijital okuryazarlık
3. Finansal okuryazarlık
4. Harita okuryazarlığı
5. Hukuk okuryazarlığı
6. Medya okuryazarlığı
7. Politik okuryazarlık

Burada coğrafya okuryazarlığı yer almamaktadır.

**CEVAP: B**

**74.** "Etkin vatandaşlık" öğrenme alanı işlenirken eşitlik değeriyle eleştirel düşünme, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma ile politik okuryazarlık becerilerinin de öğrenciler tarafından edinilmesi sağlanmalıdır. Bu öğrenme alanındaki kazanımlar ise şu şekildedir;

- Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.
- Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde yasama, yürütme ve yargı güçleri arasındaki ilişkiyi açıklar.
- Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları analiz eder.
- Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini açıklar.
- Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaş olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu açıklar.
- Türk tarihinden ve güncel örneklerden yola çıkarak toplumsal hayatta kadına verilen değeri fark eder.

**CEVAP: E**



75. Hukuk kelimesi, hak teriminin çoğuludur. Hukuk, toplumun genel yararını veya bireylerin ve toplumun ortak iyiliğini sağlamak amacıyla yetkili makam tarafından konulmuş, devlet yaptırımıyla donatılmış ve kamu gücü ile desteklenen sosyal kurallar bütünüdür.

Hukuk okuryazarlığı, hukuk bağlamında kullanılan kelimeleri tanıma ve anlama, adalet sistemine olan erişim haklarına ulaşma, yabancı hukuk terimlerini tanıma yeteneği olarak ifade edilebilir.

Ayrıca Hukuk okuryazarlığı, elde olan yasal kaynaklar, yasal süreç ve kanunun esası hakkında değiştirici değerlendirme yapma yeteneği olarak da tanımlanabilir.

Hukuk okuryazarlığının bir alt boyutu olan hukuk bilgisinde anayasa hukuku, idari hukuk ve ceza hukuku konularına yer verilmektedir. Bu konuların içeriğinde bulunan devlet yapısı ve yönetimi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, yaptırım, adalet, sorumluluk, disiplin gibi ceza hukuku kavramlarının bireyler tarafından öğrenilmesi amaçlanmaktadır. Beceri alt boyutunda, bireylerin günlük yaşamda hukuk bilgilerini kullanabilmeleri ifade edilmektedir. Bireylerin hukuk konularına ait algılarının belirlenmesi, bu konulara ilişkin düşüncelerinin belirtilmesi ise tutum alt boyutunda ortaya çıkartılması amaçlanmaktadır.

**CEVAP: B**